

NA NÁVŠTĚVĚ V REDAKCI

Jste tentokrát přivítali s. Čukovou, pracovníci MěNV, která se právě vrátila z vyhodnocení dílejší části celoroční soutěže úpravy výloh obchodů, vyhlášenou komisí pro obchod a služby při MěNV. Zeptali jsme se jí na ještě čerstvé dojmy a výsledky soutěže o nejlepší výzdobu výloh u příležitosti XXII. Šrámkova Písku:

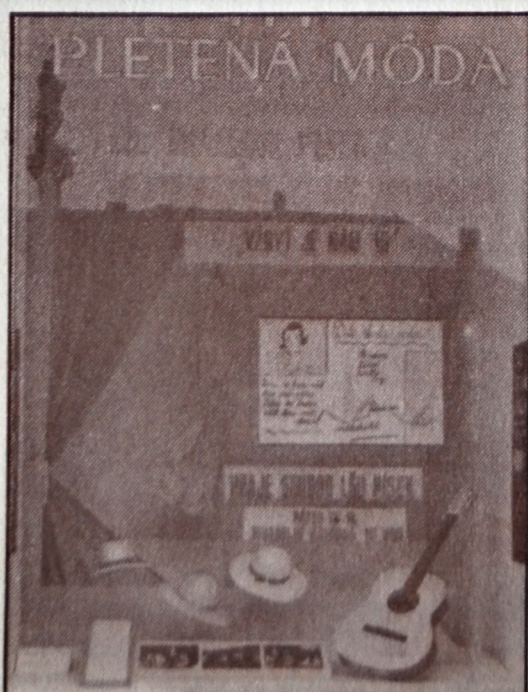
Soutěž propagačních středisek je zaměřena k výzdobě výloh při nejvýznamnějších událostech a akcích v průběhu roku. Výzdoby jsou především největší výlohy ve středu města a tím je vlastně dotvářena celková atmosféra celého Písku při těchto významných událostech. Snahou je, aby při těchto příležitostech byla co nejlépe vystižena jedná kulturní tradice města a jednak, aby každá s aranžérek vnesla do své práce co nejvíce nápadů, a originality a čistoty provedení. Velice důležité je i začlenění vystavovaného zboží do souvislosti s propagovanou akcí i jeho využití jako rekvizity pro vyjádření celkového výrazu a charakteru představení, souboru či základní myšlenky akce. V letošním roce se toto náročné zpracování nejlépe podařilo ar. s. Lipovské ve výloze prodejny pleteného zboží na Alšově náměstí a ar. s. Vyčichlové ve výloze prodejny kosmetiky na Leninově náměstí.

...nebývá vždycky nejsprávnější, zvláště když je složen z desítek dojmů vzájemně se překrývajících, leč pokusme se přesto o letnou formulaci. Začneme od dojmů nejsilnějších: na rozdíl od minulého roku, kdy brněnská "ikska" přivezla do Písku inscenaci spíše nemastnou neslanou /"Román bez lhaní"/, bylo její letošní vystoupení "Moje první husa" na motivy povídek I. Babela/ nesporně jedním ze skutečných vrcholů předlohy. Osobitá poetika předlohy, zvýrazněná specifickou stylizací, použití neotřelých inscenačních postupů, hravost, spontánnost a nezaměnitelnost jednotlivých účinkujících - kteří přesně věděli co říkají a proč to říkají, neboť to říkali za sebe - to všechno jsou nejvýraznější klady představení, které se tu v Písku setkalo s obrovským diváckým ohlasem. Další velmi zajímavou inscenací uvedlo A-studio Divadla na okraji. Netradičním způsobem zpracovalo satirické "Pohádky" Saltykova-Ščedrina do sympatické jevištní podoby, plné dynamiky, vtipu a originální invence. Studio P. z Jindřichova Hradce přivezlo letos pohádku "O Pidižlovi Velikém", jejíž působivost zaručuje již hodnota textová předloha V. Mikulky; navíc akteři popustili uzdu své fantazii, takže výsledkem bylo vcelku příjemné zajímavé představení. Stejně pocíty vzbudi-

PRVNÍ dojem

lo i mladistvé snažení Klubu mladých autorů z Uherského Hradiště: jejich vtipně pointované pásmo vlastní poezie a písniček "Račte si vybrat" vyznělo velmi upřímně, s místy záměrnou, místy bezděčnou naivitou. Ocenována byla i sympatická snaha vojenského souboru Hudras z Chrástu u Chrudimě - jeho pořad "Furore" byl promyšleně vystavěnou montáží úryvků několika dramatických děl sovětských autorů; určité rezervy se projevil pouze v nevyrovnanosti hereckého projevu. Pražský Excel-sior neukázal sice mnoho nového - jeho pořad "Faux pas" je spíše pásmem starších pantomimických skečů bez větší snahy po vnitřní prokomponovanosti - ale přesto je nutno ocenit standartní osobitou poetikou tohoto autorského kolektivu. Pražské Paraple přijelo do Písku s něčím, co není jen tak k vidění - s moderní, technicky oslnivou parafází na romantizující Verneův motiv /"Případ"/, která syntetizuje barvu, pohyb a sugestivní hudební doprovod - ale vcelku se ukázal jejich spíše výtvarný, než divadelní experiment jako samostatná exkluzivita, navíc s velmi neorganicky vsunutým mluveným slovem a neúměrnou délkou inscenace. Což všechno koneckonců potvrdil i adlý ohlas představení u festivalového publika. S náročným, i když ne výsledným tvarem ne zcela vyváženým představením vystoupil i vojenský soubor Rudý květ z Zlatce /"Do konce roku zbývá 311 dní"/. Připočteme-li k silným dojmům i Kovaříkovo Zelené paří a zvláště čtyři filmy posluhačů pražské FAMU, pak musíme zakončit konstatováním, že letošní XXII. SP nebyl rozhodně přehlídkou ztraceného času a přinesl celou řadu impulsů a podnětů k zamyšlení

V. Just a I. Bartík

VÍTĚZNÉ VÝLOHY

co bude

PO oficiálním zakončení XXII. Srámkova Písku /od 10.00 v divadle/ přijdou konečně ke slovu HOSTÉ LETOSNÍHO ŠP:

NEJPRVE to budou hosté ze Slovenska: Naivní divadlo z Radostině vystoupí s pořadem ČLOVĚČINA, což je velmi osobitý, netradiční tvar ještě osobitějšího, netradičního souboru, a pak ti, rozumí se všichni, co se přesunou do ZK Jitex uvidí poslední představení přehlídky: MISTERO BUFFO brněnského DIVADLA NA PROVÁZKU, což je zpracování lidových středověkých výstupů /"komických mysterií"/ italského autora Daia Po; o tom, že pohled neznámého středověkého satirika a kejklíře může být překvapivě svěží a aktuální i pro diváka XX. století, vás bude přesvědčovat herec P. Oelzlý od 12.00 v ZK Jitex.

NÁSLEDUJE všeobecný odjezd - a stříže XXIII. Srámkův Písek!

OD 1. ČERVENCE

vstupuje v platnost nový divadelní zákon. Hlavní význam má především pro divadla profesionální, ale ani amatérští divadelníci by ho neměli přehlédnout. Velice přesně jsou totiž vysezeny základní povinnosti a práva amatérského souboru, vztahy ke zřizovateli a nadřazeným státním orgánům i podmínky pro pořádání a povolení divadelního představení.

DNES odpovídá

člen lektorského sboru ŠP, redaktor Amatérské scény, spisovatel a herec dr. Pavel BOSEK.

V kuloárech se proslechlo, že letošní XXII. ŠP je zároveň vašim jubilejním dvacátým....

Bohužel je to tak. Jestli se mě ale chcete ptát na srovnávání jednotlivých ročníků, tak to se mě neptejte, protože za dvacet let nastane nutně otupení, to si přiznám, za ta léta vnímání téhož, ztratí i nejbystřejší mysl schopnost registrace a diferenciací.

Takže nejen na dětech, ale i na Srámkových Píscích se pozná, jak člověk stárne. Přesto by mě zajímala historie vzniku koncepce ŠP jako přehlídky DMJF...

Tahle koncepce nevznikla určitě náraz, z nějakého administrativního rozhodnutí, to bych si zase pamatoval. Tahle koncepce vznikla postupně, jako logický důsledek vývoje v oblasti amatérského divadla, kdy od začátku šedesátých let nastala ona známá exploze divadel malých forem - zejména mezi mladými a začínajícími divadelníky. Teprve poslední dobou se ovšem začaly prosazovat formy tzv. netradičního divadla, z nichž dávám jako letitý lektor a porotce ŠP přednost těm, které nazýváme autorskými. Neboť právě tahle divadla naplňují nejvíce smysl snažení v celé oblasti, kterým je aktivace lidské tvorivosti a co nejvšestrannější seberealizace.

A co říkáte úvahám, zda do budoucna ŠP poradat jednou za dva roky?

* ANKETA *

Co pro vás znamená ŠP?

V. Hruška, pracovník ÚKVÚ: Je to zatím jediná možnost setkání tohoto typu divadel a tak věřím, že v příštích letech bude větší prostor pro seminární práci i uskutečnění myšlenky na uspořádání "Dílů".

Z. Omelková, vedoucí KMA, Uherké Hradiště: "Vyvrcholení tvorby KMA a je to šťastné vyvrcholení, neboť studenti mohou předvést své vlastní verše i hudbu a mohou získat hodně zkušeností na tak významné akci, jakou je Srámkův Písek."

Z. Cervenková, Mladá Fronta. "I přes každodenní zpravodajské starosti příjemný týden s patřičnou gradací úrovně divadelních představení, osobních zážitků i počasí."

* ANKETA *

Pokud nechce ŠP plnit pouze takové ty okázale reprezentační funkce, ale být skutečnou přehlídkou, dílnou a konfrontací, pak musí být nutně každý rok, protože jedině tak lze udržet kontinuitu a registrovat dění v celé této oblasti. Stane-li se přehlídka skutečnou dílnou a konfrontací, pak bude i součástí uceleného celoročního metodického cyklu mezi soubory; pak se každoroční výsledky Písku dostanou "dolů", i mezi soubory, které zde nejsou, a o to jde.

Úplně nakonec by mě zajímalo, jaký prostor věnujete DMJF u vás v Amatérské scéně.

Rozhodně nemalý. Připravujeme kupř. monotematická čísla, věnovaná netradičním autorským scénám, jako byla letošní trojka; vychází na tři pokračování studie I. Vyskočila: Jak dál v DMJF a v příštím roce chystáme dokonce celoroční cyklus, věnovaný této oblasti.

/rozmlouval V. Just /

..a váš názor?

Z. Potužil

1/V čem vidíte přednosti a případné nedostatky malých divadel oproti tzv. divadlům kamenným?

2/Které postupy, případně jaký druh tzv. divadel malých jevišt-ních forem či netradičního divadla Vás v minulosti nejvíce zaujaly a které považujete za perspektivní v současnosti?

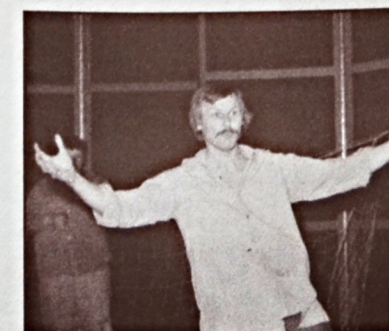
P. Oelzlý, dramaturg a herec Divadla na provázku, Brno

Trochu se mi nelíbí pojem kamenný, který je v posledních letech velmi často užíván a přitom je velmi nepřesný. I malé divadlo může kamenné.

Největší předností dobrých malých divadel je jejich autentičnost. Jejich tvůrci vědí většinou velmi přesně, co chtějí vyslovit a volí jen takové prostředky, které umožňují a umocňují scénickou výpověď. Tak nastává živá komunikace mezi hercem a divákem, který bývá většinou generace spřízněn. Umění najít si svého diváka a naučit ho do divadla chodit není největší, ale zdaleka ne nejmenší předností tohoto typu divadel.

Patřím ke generaci, která v mládí obdivovala Semafor, ale to byl zájem čistě divácký. Potom moje pozornost byla zaměřena na divadelní formy, v nichž bylo gesto rovnocenné slovu a pohybová akce nositelem významu. V posledních letech se objevují divadelní formy, inspirované lidovým divadlem a nejhranějšími typy lidové zábavy, od kramářských písní až po cirkusové klauuny. Divadlo nesahá k těmto inspiračním zdrojům poprvé, nemůže, a většinou ani nechce dělat rekonstrukce. Hledá jen ty postupy, které přispívají k jeho komunikativnosti a tedy i k navázání kontaktu s divákem.

Divadlo - a nejen divadlo malých jevištních forem - musí hledat a prohlubovat svoji specifiku a ta nejvíce spočívá právě v setkání živých herců, nepředstírajících, autentických lidí s diváky, kteří vstupují do divadla jako partneři a nejen pasivní konzumenti.

Jiří HLADKÝ, vedoucí div. EXCELSIOR, Praha

Otázka není šťastně stylizována. Kdyby zněla: "V čem vidíte přednosti a případné nedostatky malých divadel oproti tzv. divadlům velkým?", odpověď bych, že není malých a velkých divadel, že jsou jen malí /a velcí/ herci. Nemohu totiž dost dobře říci, že jsou herci malí a kamenní, protože by výčet hereckých typů nebyl úplný. Kromě toho se domnívám, že toto rozdělení nebývá nejsprávnější. Divadla by se podle mě měla rozdělovat na konvenční a nekonvenční. Velikost divadla je přitom zanedbatelná. Tzv. malá, nekamenná divadla pak mají tu povinnost a zároveň výsadu, být vždy nekonvenční.

-V minulosti mě nejvíce zaujaly ony postupy divadel malých forem, které se jevíly perspektivní v současnosti a za perspektivní v současnosti považují ony postupy, které mě v minulosti nejvíce zaujaly. Upřesňuji: líbí se mi ta divadla malých forem, která jsou vždy současná, při němž nezáleží na kulise a na kostýmu. Současnost lze inscenovat i v brnění v tvrdáku /a naopak/.

1) Napadlo mě, zda není otázka nepřesná: myslíte dnešní profesionální netradiční divadla kontra dnešní kamenná? Nebo myslíte kterákoliv divadla, kamenná, nekamenná, dřevěná, skleněná, atd., když jediné rozdělení je "nová", "hledající", "poznávající divadelní vývoj" - a ta druhá? Jde proti sobě stavět soubor Klubu mladých autorů z Uherského Hradiště - a tamní oblastní divadlo? Ale přesto: nevidím přednost ani nedostatek, ale daleko spíš FUNKCI v té nezbytné protikladnosti oficiálního a prosazujícího se, jasného a nejasného, starého a mladého, souhlasícího a nesouhlasícího, konformního a nekonformního atd. atd. atd.

2) Ty, které vždycky nejvíce pasují, pasovaly a budou pasovat na dobu. Myslím v dobrém pozitivním smyslu - ty, které ji dotvářejí, poznávají, oklepávají. Je pak přece jedno, prosadí-li se "klauniáda", kabaretní "divadlo" nebo třeba "divadlo poezie", nebo třeba to, čemu říkáme "fyzické" divadlo /prosil bych chápat tato pojmenování co nejširěji, jako typ poznávání skutečnosti a ne ortodoxní žánr/. Konec konců: historie nás poučuje víc než výmluvně, že si doba sama najde své divadlo, že forma a použité prostředky nezávisejí ani tak na nás, jako na společnosti, která nás obklopuje...

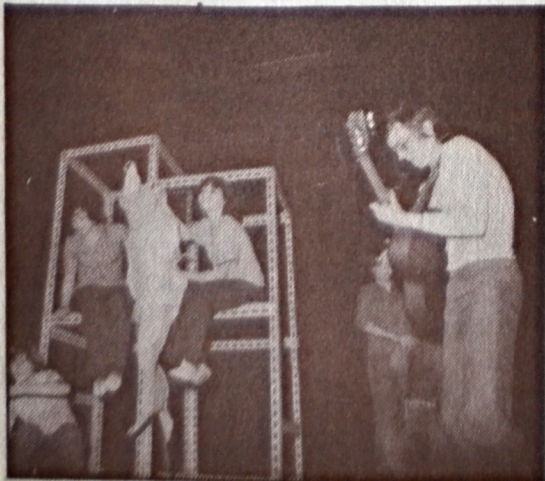
1/ V čem vidíte hlavní přednosti a případné nedostatky malých divadel oproti tzv. divadlům kamenným?

2/ Které postupy, případně jaký druh tzv. divadel malých jevištních forem či netradičního divadla Vás v minulosti nejvíce zaujaly a které považujete za perspektivní v současnosti?

Vladimír Just

/autor a herec USM Rubín, pracovník Kabinetu pro studium čs. divadla CSAV/

— Síla i slabost malých divadel je právě v jejich "nekamennosti": prvotní tu nebývá instituce, která musí udržovat chod a provoz, ať už jsou nápady nebo nejsou; prvotní tu bývá prostě fakt, že se sejdou skupina lidí, která nejprve má nápady, a teprve pak hledá, kde a jak tyto nápady uplatnit. Čili: na počátku je nápad, a není-li nápad /nebo: dojdou-li nápady/, divadlo prostě přestává existovat, jestliže ovšem rychle "nezkamení", jako se to dnes po mém soudu stalo kupř. Semaforu. Do tohoto divadla se už dávno nechodí z nějakého nedočkavého hladu po tom, co nového vymyslel J. Suchý nebo M. Šimek, tedy z potřeby bezprostředního, neformálního kontaktu a touhy po sdělení, ale mnohem spíše z jakési reprezentativní potřeby "návštěvy Semaforu" /tedy místa. opředěného legendami, i.e. jsme slyšeli od starších seuzenců či rodičů, místa, na které se podepsali - přeneseně i deslova - mnozí významní tvůrci naší i světové kultury, apod./.. Když to hodně přeženu, chodí se sem již jako do Národního divadla, tedy divadla, které trvá a vždycky bude trvat bez ohledu na to, kdo v něm momentálně vystupuje. Je to situace, kdy kulturně-společenská hodnota návštěvy divadla /spojená u naší první scény s prohlídkou vrcholných uměleckých děl, umístěných na památných a pro každého Čecha posvátných místech mnohdy vysoce převyšuje hodnotu toho, co se děje na jevišti. Čili: hlavní není sdělení, hlavní je návštěva. V malých a dosud nezkažených divadlech je pořadí přesně opačné.

— Ne vždycky zaujmou ty postupy, jež se nesnaží suplovat sílu a působivost velkých "kamenných" divadel, která spočívá v tom, že je tam každý detail umělecké práce institucionalizován, každý detail má svého "specialistu", někdy i "tým specialistů", jednotlivec se tu jaksi ztrácí a celkový přehled může mít /v optimálním případě/ jediná osoba: režisér. Myslím si, že síla a půvab malých autorských divadel je v pravém opaku: režisér je zároveň dramaturg, choreograf, inspicient i osvětlovač, herec je zároveň autor, hudebník, herec apod. V současné éře standartizace, automatizace a naprosté specializace se tento "renezanční" rozměr divadelníka tak trochu vytrácí a mnohým "specialistům" se jeví jako nějaká amatérská fikce; na jejich adresu bych chtěl podotknout, že kupodivu všechny /nebo takřka všechny/ vrcholné epochy v dějinách divadla - od našeho Osvobozeného námětku až k epoše Moliéra a dále Shakespeare - se vyznačovaly tím, že tu stál autor zároveň na scéně jako herec, ba víc: principál, upravovatel, "dramaturg" a "režisér" souboru. Ono to má i zcela logické konkrétní důsledky: je-li kupř. herec zároveň autorem, pak má divák vcelku oprávněný pocit, že divadlo před ním a s ním teď a tady vzniká. A to je něco, co mu nemůže dát ani kino, ani televize, ani kamenné divadlo. To mu může dát ve vrchovaté míře zato takový B. Polívka /Trošečník, Pezza v. Corba, Pépe, aj./ nebo autorsky a hudebně disponovaný herec Studia Y /nelze to říci bohužel zdaleka o všech / nebo takový filmový režisér J. Menzel, který svou skvělou klaunskou kreací v Cínoherním klubu dokazuje, že autorsky inspirované herectví netradičního typu lze úspěšně realizovat i na tradičním materiálu /O' Cassey: Penzion pro svobodné pány/. Tehle všechno jsou určité postupy, perspektivní nejen v současnosti, ale i v budoucnosti.

Dr. S. Vála, Hanácké divadlo Prostějov:

Tato otázka zní jako zadání tématu pro vědeckou práci, ale něco vám přece jen řeknu. Když se podíváme do historie, tak vždycky lidové umění překonávalo dobová kritéria a ještě stačilo inspirovat umělecké snažení "velkých tvůrců". Ve XX. století se lidové umění někdy vytratilo. No a já mám pocit, že mladé amatérské soubory tuto absenci nahrazují.

Odpověď na zadanou otázku bez pečlivé analýzy by v každém případě vyzněla příliš subjektivně. Myslím si, že všechna divadélka se kterými se na festivalu setkáváme, ale i ta, která se na Písek nedostanou přináší mnoho nových věcí. Perspektivnost vidím hlavně v tom, že je souborů hodně a že nové vznikají. Doporučovat někomu, metodu, která se může zdát v jistém okamžiku nejprogresivnější by mohlo vést k monotónnosti a uniformitě.

a váš názor?